

Dokument ten służy wyłącznie do celów dokumentacyjnych i instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego zawartość

► B

► C1 ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) NR 390/2014

z dnia 14 kwietnia 2014 r.

ustanawiające program „Europa dla obywateli” na lata 2014–2020 ◀

(Dz.U. L 115 z 17.4.2014, s. 3)

sprostowane przez:

► C1 Sprostowanie, Dz.U. L 272 z 13.9.2014, s. 19 (390/2014)

▼B

▼C1

ROZPORZĄDZENIE RADY (UE) NR 390/2014

z dnia 14 kwietnia 2014 r.

ustanawiające program „Europa dla obywateli” na lata 2014–2020

▼B

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego artykuł 352,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając zgodę Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 10 i 11 Traktatu o Unii Europejskiej każdy obywatel ma prawo uczestniczyć w życiu demokratycznym Unii, a instytucje Unii powinny umożliwić obywatelom i stowarzyszeniom przedstawicielskim wypowiedanie się i publiczną wymianę poglądów we wszystkich dziedzinach działania Unii oraz powinny utrzymywać otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim.
- (2) Za pomocą komunikatu Komisji z dnia 3 marca 2010 r. zatytułowanego „Europa 2020 — strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” Unia i państwa członkowskie dążą do zapewnienia wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, wydajności i spójności społecznej na nadchodzące dziesięciolecie.
- (3) Choć z bycia obywatelem Unii posiadającym określone prawa płyną obiektywne korzyści, Unia nie zawsze skutecznie eksponuje związek między rozstrzygnięciem wielu problemów gospodarczych i społecznych a swoją polityką. Dlatego też imponujące osiągnięcia w postaci pokoju i stabilizacji w Europie, długoterminowego trwałego wzrostu gospodarczego, stabilnych cen, skutecznej ochrony konsumentów i środowiska oraz promowania praw podstawowych nie zawsze skutkują silnym poczuciem przynależności obywateli do Unii.

⁽¹⁾ Dz.U. C 299 z 4.10.2012, s. 122.

⁽²⁾ Dz.U. C 277 z 13.9.2012, s. 43.

▼B

- (4) Aby zbliżyć Europę do jej obywateli, a obywatelom umożliwić pełne uczestnictwo w tworzeniu coraz bliższej im Unii, należy podjąć różnorodne działania i skoordynowane wysiłki na szczeblu transnarodowym i unijnym. Europejska inicjatywa obywatelska stanowi wyjątkową okazję ku temu, by umożliwić obywatelom bezpośrednie uczestnictwo w kształtowaniu prawodawstwa UE ⁽¹⁾.
- (5) W decyzji nr 1904/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾ ustanowiono program działań, który potwierdził, potrzebę propagowania trwałego dialogu z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i z samorządami oraz wspierania aktywnego zaangażowania obywateli.
- (6) Okresowe sprawozdanie z oceny programu „Europa dla obywateli” na lata 2007–2013, wraz z internetowymi konsultacjami społecznymi oraz dwoma kolejnymi spotkaniami konsultacyjnymi z zainteresowanymi stronami potwierdziły, że zarówno organizacje społeczeństwa obywatelskiego, jak i zaangażowane osoby uznają nowy program „Europa dla obywateli” za istotny. Uznano również, że należy go ustanowić w celu osiągnięcia rezultatów na poziomie organizacyjnym w postaci budowania zdolności, a na poziomie indywidualnym — w postaci zwiększenia zainteresowania sprawami Unii. Niniejszym rozporządzeniem należy zatem ustanowić program „Europa dla obywateli” na lata 2014–2020 („program”).
- (7) Jeżeli chodzi o tematy projektów, ich osadzenie w kontekście lokalnym i regionalnym oraz charakter zainteresowanych stron, powinny istnieć istotne synergie z innymi programami Unii, a mianowicie z programami w dziedzinie edukacji, szkolenia zawodowego, młodzieży, sportu, kultury i sektora audiowizualnego, podstawowych praw i wolności, włączenia społecznego, równości płci, zwalczania dyskryminacji, badań i innowacji, społeczeństwa informacyjnego, rozszerzenia oraz działań zewnętrznych Unii.
- (8) Program powinien obejmować szerokie spektrum różnorodnych działań, w tym spotkania obywateli, kontakty i debaty w kwestiach obywatelskich, imprezy na szczeblu Unii, inicjatywy uwrażliwiające i skłaniające do refleksji nad decydującymi momentami w historii Europy, inicjatywy uświadamiające obywatelom Europy, zwłaszcza młodym ludziom, historię Unii i funkcjonowanie instytucji unijnych, a także debaty na temat polityki europejskiej, z myślą o ożywieniu życia publicznego we wszystkich jego aspektach.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 65 z 11.3.2011, s. 1).

⁽²⁾ Decyzja nr 1904/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady 12 grudnia 2006 r. ustanawiającej program Europa dla Obywateli na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego na lata 2007–2013 (Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 32).

▼B

- (9) W rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r. w sprawie świadomości europejskiej i totalitaryzmu oraz w konkluzjach Rady z 9–10 czerwca 2011 r. w sprawie pamięci o zbrodniach popełnionych przez reżimy totalitarne w Europie podkreślono znaczenie pielęgnowania pamięci o przeszłych wydarzeniach, aby w ten sposób zostawić przeszłość za sobą i budować przyszłość, oraz zwrócono uwagę, jak cenna jest rola Unii w ułatwianiu, wymianie i propagowaniu inicjatyw służących zbiorowemu upamiętnianiu tych zbrodni. Należy zatem uwzględnić aspekty historyczne, kulturowe i międzykulturowe oraz istniejące związki między pamięcią o przeszłości a tożsamością europejską.
- (10) Program w swoim horyzontalnym wymiarze powinien zapewniać wykorzystanie wyników i możliwość ich przenoszenia, tak by zapewnić ich większe oddziaływanie i długookresową trwałość. Dlatego podejmowane działania powinny się wiązać z unijną agendą polityczną i należy o nich właściwie informować.
- (11) Należy zwrócić szczególną uwagę na zrównoważone włączanie obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego ze wszystkich państw członkowskich w transnarodowe projekty i działania oraz na ich zrównoważony udział w tych projektach i działaniach z uwzględnieniem wielojęzyczności Unii i potrzeby zaangażowania grup niedostatecznie reprezentowanych.
- (12) Za potencjalnych uczestników unijnych programów uznaje się kraje przystępujące, kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące korzystające ze strategii przedakcesyjnej, z jednej strony, oraz państwa EFTA będące stronami porozumienia EOG, z drugiej strony –zgodnie z zawartymi z nimi porozumieniami. Ponadto zgodnie z decyzją Rady 2001/822/WE ⁽¹⁾ do uczestnictwa w programie kwalifikują się także kraje i terytoria zamorskie.
- (13) Wspólnym celem programu oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ⁽²⁾ powinno być stworzenie głębokiej i trwałej demokracji oraz aktywnego społeczeństwa obywatelskiego. Unia oferuje krajom objętym Europejskim Instrumentem Sąsiedztwa uprzywilejowane relacje oparte na wzajemnym przywiązaniu do wspólnych wartości i zasad.
- (14) Środki przeznaczone na mocy niniejszego rozporządzenia na działania informacyjne mogłyby także służyć instytucjonalnemu informowaniu o priorytetach politycznych Unii, w zakresie, w jakim wiążą się one z celami ogólnymi niniejszego rozporządzenia.

⁽¹⁾ Decyzja Rady z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską (Decyzja o Stowarzyszeniu Zamorskim) (Dz.U. L 314 z 30.11.2001, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiające Europejski Instrument sąsiedztwa (Dz.U. L 77 z 15.3.2014, s. 27).

▼B

- (15) Program należy regularnie monitorować i w sposób niezależny oceniać we współpracy z Komisją i państwami członkowskimi w celu umożliwienia jego korekt niezbędnych do należytego wdrażania środków.
- (16) W całym cyklu wydatkowania należy chronić interesy finansowe Unii z zastosowaniem proporcjonalnych środków, w tym zapobiegania nieprawidłowościom, ich wykrywania i dochodzeń w sprawie nieprawidłowości, odzyskiwania środków straconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych, a w stosownych przypadkach sankcji administracyjnych i finansowych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) ⁽¹⁾ (zwanym dalej „rozporządzeniem finansowym”) oraz rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 1268/2012 ⁽²⁾.
- (17) Pierwszeństwo należy przyznać dotacjom na projekty — niezależnie od ich rozmiarów — mające duże oddziaływanie, w szczególności na te, które są bezpośrednio związane z politykami Unii i służą uczestnictwu w kształtowaniu unijnej agendy politycznej. Ponadto zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami należy dodatkowo uprościć realizację programu poprzez stosowanie kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i stawek opartych na kosztach jednostkowych.
- (18) W celu zapewnienia ciągłości wsparcia finansowego z programu, niniejsze rozporządzenie powinno mieć zastosowanie od dnia 1 stycznia 2014 r. Z uwagi na pilność sprawy niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie niezwłocznie po jego opublikowaniu.
- (19) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie przyczernianie się do zrozumienia przez obywateli Unii, jej historii i różnorodności, oraz promowanie obywatelstwa europejskiego i poprawy warunków aktywności obywatelskiej i demokratycznej, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na transnarodowy i wielostronny charakter możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym samym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (Dz.U. L 362 z 31.12.2012, s. 1).

▼B

- (20) Finansowa kwota odniesienia dla programu, w rozumieniu pkt 18 porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami⁽¹⁾, zostaje włączona do niniejszego rozporządzenia na cały okres trwania programu, bez naruszenia uprawnień budżetowych Parlamentu Europejskiego i Rady ustanowionych w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.
- (21) W niniejszym rozporządzeniu należy określić środki przejściowe w celu monitorowania działań rozpoczętych przed dniem 31 grudnia 2013 r. na mocy decyzji nr 1904/2006/WE.
- (22) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w ramach zakresu stosowania programu i jego celów. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽²⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

*Artykuł 1***Przedmiot i zakres**

1. Niniejszym rozporządzeniem ustanawia się program „Europa dla obywateli” na okres od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. („program”).
2. W ramach nadrzędnego celu, którym jest zbliżanie Unii do obywateli, celami ogólnymi programu są:
 - a) przyczynianie się do zrozumienia przez obywateli Unii, jej historii i różnorodności;
 - b) promowanie obywatelstwa europejskiego oraz poprawa warunków aktywności obywatelskiej i demokratycznej na szczeblu Unii.

*Artykuł 2***Cele szczegółowe programu**

Program ma poniższe cele szczegółowe, które należy realizować poprzez działania na szczeblu transnarodowym lub działania mające wymiar europejski:

- a) uwrażliwianie na pamięć o przeszłości, wspólną historię i wspólne wartości Unii oraz cel Unii, czyli wspieranie pokoju, wartości Unii oraz dobrobytu jej narodów, poprzez stymulowanie debaty i refleksji oraz tworzenie sieci kontaktów;

⁽¹⁾ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

▼B

- b) zachęcanie do demokratycznej i obywatelskiej aktywności na szczeblu Unii poprzez poszerzanie wiedzy obywateli o mechanizmie kształtowania polityk Unii i sprzyjanie możliwościom zaangażowania społecznego i międzykulturowego oraz wolontariatu na szczeblu Unii.

*Artykuł 3***Struktura programu i wspierane działania**

1. Program, mający promować obywatelstwo europejskie zgodnie z celami ogólnymi, o których mowa w art. 1 ust. 2, składa się z następujących dwóch komponentów:

- a) „Pamięć o przeszłości Europy”;
- b) „Zaangażowanie demokratyczne i aktywność obywatelska”.

Uzupełnieniem tych dwóch komponentów są działania horyzontalne w zakresie analizy, rozpowszechniania i spożytkowywania wyników projektów (działania w zakresie „wykorzystania”).

2. Aby osiągnąć cele programu, finansuje się z niego między innymi następujące rodzaje działań realizowanych na szczeblu transnarodowym lub mających wymiar europejski:

a) działania w zakresie wzajemnego uczenia się i współpracy, takie jak:

- spotkania obywateli, partnerstwo miast, sieci miast partnerskich,
- projekty wdrażane w ramach partnerstw transnarodowych z udziałem różnego rodzaju zainteresowanych stron wymienionych w art. 6,
- projekty upamiętniające o wymiarze europejskim,
- kontakty oparte między innymi na wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych lub mediów społecznościowych;

b) wsparcie strukturalne dla takich organizacji, jak:

- podmioty realizujące cel leżący w ogólnym interesie Unii, o których mowa w art. 177 rozporządzenia (UE) nr 1268/2012,
- punkty kontaktowe programu „Europa dla obywateli”;

c) działania analityczne na szczeblu Unii, takie jak:

- analizy kwestii związanych z celami programu;

▼B

- d) działania uwrażliwiające i działania rozpowszechniające przewidziane w celu spożytkowania wyników wspieranych inicjatyw i ich dalszego wykorzystania oraz eksponowania najlepszych rozwiązań, takie jak:
- imprezy na szczeblu Unii, w tym konferencje, obchody rocznicowe oraz ceremonie przyznawania nagród,
 - wzajemne oceny, spotkania ekspertów i seminaria.
3. Inicjatywy związane z działaniami, które wymieniono w ust. 2, są opisane w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 4***Środki unijne**

1. Środki unijne mogą mieć formę dotacji lub zamówień publicznych.
2. Dotacje unijne mogą być udzielane jako dotacje operacyjne lub dotacje na działania.
3. Zamówienia publiczne obejmują nabywanie usług, takich jak organizacja imprez, analizy i badania, narzędzia informowania i rozpowszechniania, monitorowanie i ocena.

*Artykuł 5***Udział w programie**

W programie mogą uczestniczyć następujące państwa:

- a) państwa członkowskie;
- b) państwa przystępujące, państwa kandydujące i potencjalne państwa kandydujące — zgodnie z ogólnymi zasadami i warunkami uczestnictwa tych państw w programach unijnych ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych, decyzjach rady stowarzyszenia lub podobnych umowach;
- c) państwa EFTA będące stronami porozumienia EOG — zgodnie z tym porozumieniem.

*Artykuł 6***Dostęp do programu**

W programie mogą uczestniczyć wszystkie zainteresowane strony promujące obywatelstwo europejskie i integrację europejską, w szczególności organy i organizacje lokalne i regionalne, komitety ds. partnerstwa miast, organizacje zajmujące się badaniami nad europejską polityką publiczną (ośrodki analityczne), organizacje społeczeństwa obywatelskiego (w tym stowarzyszenia ocalałych) oraz organizacje kulturalne, młodzieżowe, edukacyjne i badawcze.

*Artykuł 7***Współpraca z organizacjami międzynarodowymi**

Z programu można wspierać działania podejmowane w dziedzinach nim objętych wspólnie z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy i Unesco, w oparciu o wspólne wkłady i zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

*Artykuł 8***Realizacja programu**

1. Komisja realizuje program zgodnie z rozporządzeniem finansowym.
2. W celu realizacji programu Komisja przyjmuje roczne programy prac w drodze aktów wykonawczych zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 9 ust. 2. W rocznych programach prac określone zostają realizowane cele, spodziewane wyniki, metoda realizacji oraz łączna kwota planu finansowego. Zawierają one również opis działań, które mają być finansowane, orientacyjna kwota przeznaczona na każde działanie oraz orientacyjny harmonogram realizacji. W odniesieniu do dotacji, roczne programy prac uwzględniają priorytety, podstawowe kryteria oceny oraz maksymalny poziom współfinansowania.

*Artykuł 9***Komitety**

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

*Artykuł 10***Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Komisja prowadzi regularny dialog z beneficjentami programu oraz z odpowiednimi partnerami i ekspertami.

*Artykuł 11***Spójność z innymi instrumentami Unii**

Komisja zapewnia spójność i komplementarność programu wobec instrumentów z innych dziedzin działalności Unii, przede wszystkim z dziedziny edukacji, szkolenia zawodowego, młodzieży, sportu, kultury i sektora audiowizualnego, podstawowych praw i wolności, włączenia społecznego, równości płci, przeciwdziałania dyskryminacji, badań i innowacji, społeczeństwa informacyjnego, polityki rozszerzenia oraz działań zewnętrznych Unii.

*Artykuł 12***Budżet**

1. Finansowa kwota odniesienia na wykonanie niniejszego programu w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. została ustalona na 185 468 000 EUR.
2. Roczne środki zatwierdzają Parlament Europejski i Rada w zakresie limitów określonych w wieloletnich ramach finansowych.
3. Środki przeznaczone na mocy niniejszego rozporządzenia na działania informacyjne mogą także w proporcjonalnym stopniu służyć instytucjonalnemu informowaniu o priorytetach politycznych Unii, w zakresie, w jakim wiążą się one z celami ogólnymi niniejszego rozporządzenia.

*Artykuł 13***Ochrona interesów finansowych Unii**

1. W trakcie realizacji działań finansowanych na mocy niniejszego rozporządzenia Komisja zapewnia ochronę interesów finansowych Unii poprzez stosowanie środków zapobiegających nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, poprzez skuteczne kontrole, a w razie wykrycia nieprawidłowości — poprzez odzyskiwanie kwot nienależnie wypłaconych oraz, w stosownych przypadkach, poprzez skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje administracyjne i finansowe.

2. Komisja lub jej przedstawiciele oraz Trybunał Obrachunkowy są uprawnieni do przeprowadzania audytu — na podstawie dokumentacji i kontroli na miejscu — wobec wszystkich beneficjentów otrzymujących dotacje, wykonawców i podwykonawców, którzy otrzymali od Unii środki w ramach programu.

3. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) może prowadzić dochodzenia, w tym kontrole na miejscu i inspekcje u podmiotów gospodarczych, których takie finansowanie dotyczy bezpośrednio lub pośrednio — zgodnie z przepisami i procedurami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾ oraz w rozporządzeniu Rady (Euratom, WE) nr 2185/96⁽²⁾ — w celu ustalenia, czy w związku z umową o udzielenie dotacji, decyzją o udzieleniu dotacji lub z zamówieniem finansowanym w ramach programu miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub jakiegokolwiek inne nielegalne działanie naruszające interesy finansowe Unii.

4. Be uszczerbku dla ust. 1, 2 i 3, w umowach o współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi, w zamówieniach, w umowach o udzielenie dotacji oraz w decyzjach o udzieleniu dotacji wynikających z wykonywania niniejszego rozporządzenia muszą znajdować się przepisy wyraźnie upoważniające Komisję, Trybunał Obrachunkowy i OLAF do prowadzenia takich audytów i dochodzeń zgodnie z ich odpowiednimi uprawnieniami.

*Artykuł 14***Przekazywanie informacji**

Komisja informuje państwa członkowskie o projektach, które otrzymały finansowanie unijne, poprzez przesłanie im decyzji o wyborze w ciągu dwóch tygodni od ich przyjęcia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) (Dz.U. L 136 z 31.5.1999, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

Artykuł 15

Monitorowanie i ocena

1. Komisja zapewnia regularne monitorowanie programu pod kątem jego celów, stosując wskaźniki skuteczności. Wyniki procesu monitorowania i oceny są wykorzystywane podczas realizacji programu. Monitorowanie obejmuje w szczególności sporządzanie sprawozdań, o których mowa w ust. 4 lit. a) i c).

W stosownych przypadkach wskaźniki przedstawia się z podziałem na płeć i wiek.

2. W odniesieniu do celów szczegółowych, o których mowa w art. 2, postępy mierzy się na podstawie wskaźników określonych w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

3. Komisja zapewnia regularną, niezależną, zewnętrzną ocenę programu i regularnie przedstawia sprawozdania Parlamentowi Europejskiemu.

4. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów:

- a) do dnia 31 grudnia 2017 r. — okresowe sprawozdanie oceniające, przedstawiające uzyskane wyniki oraz jakościowe i ilościowe aspekty realizacji programu;
- b) do dnia 31 grudnia 2018 r. — komunikat na temat kontynuacji programu;
- c) do dnia 1 lipca 2023 r. — sprawozdanie oceniające *ex post*.

Artykuł 16

Przepisy przejściowe

Decyzja nr 1904/2006/WE traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2014 r.

Działania rozpoczęte przed dniem 31 grudnia 2013 r. na mocy decyzji nr 1904/2006/WE podlegają tej decyzji do czasu ich zakończenia.

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia finansowego środki odpowiadające dochodom przeznaczonym na określony cel, wynikające ze zwrotu nienależnie wypłaconych środków zgodnie z decyzją nr 1904/2006/WE, mogą zostać udostępnione na potrzeby programu.

Artykuł 17

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem jego opublikowania w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

ZAŁĄCZNIK

I. OPIS INICJATYW

Uzupełniające informacje o dostępie do programu

KOMPONENT 1: Pamięć o przeszłości Europy

W ramach tego komponentu wspierane będą działania zachęcające do refleksji nad różnorodnością kulturową Europy oraz nad szeroko rozumianymi wspólnymi wartościami, z uwzględnieniem równości płci. Można udostępniać środki na rzecz inicjatyw służących refleksji nad przyczynami reżimów totalitarnych w nowożytnej historii Europy (szczególnie, ale nie wyłącznie, nazizmu, który doprowadził do Holokaustu, a także faszyzmu, stalinizmu i komunistycznych reżimów totalitarnych) oraz na rzecz czczenia pamięci ofiar ich zbrodni. Komponent ten obejmie również działania związane z innymi decydującymi momentami i punktami odniesienia w najnowszej historii Europy. W szczególności pierwszeństwo zostanie przyznane działaniom promującym tolerancję, wzajemne zrozumienie, dialog międzykulturowy i pojednanie jako sposób na to, by zostawić za sobą przeszłość i budować przyszłość, szczególnie z myślą o dotarciu do młodszego pokolenia.

Orientacyjnie przeznaczone zostanie na ten komponent około 20 % całkowitego budżetu programu.

KOMPONENT 2: Zaangażowanie demokratyczne i aktywność obywatelska

Komponent ten będzie obejmował działania w zakresie szeroko rozumianej aktywności obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem metod organizacyjnych służących zapewnieniu trwałych efektów finansowanych działań.

Pierwszeństwo zostanie przyznane inicjatywom i projektom związanym z unijną agendą polityczną.

Komponent ten może również obejmować projekty i inicjatywy, które dają możliwość wzajemnego zrozumienia, dialogu międzykulturowego, solidarności, zaangażowania społecznego oraz wolontariatu na szczeblu Unii.

Wiele pozostaje do zrobienia, aby zwiększyć demokratyczny udział młodych ludzi oraz udział kobiet w podejmowaniu decyzji politycznych i gospodarczych. Ich głos powinien skuteczniej docierać do osób odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji politycznych, które wpływają na życie ludzi, i powinien być w większym stopniu uwzględniany.

Orientacyjnie przeznaczone zostanie na ten komponent około 60 % całkowitego budżetu programu.

DZIAŁANIE HORYZONTALNE: Wykorzystanie

Działanie to zostanie określone dla programu jako całości i będzie stosowane zarówno do komponentu 1, jak i do komponentu 2.

W jego ramach wspierane będą inicjatywy, które zwiększają możliwość przeniesienia wyników, zapewniają większy zwrot z inwestycji, a także sprzyjają skuteczniejszemu wyciąganiu wniosków z doświadczeń. Racją bytu tego działania jest dalsze wykorzystywanie wyników podjętych inicjatyw i ich spożytkowywanie w celu zapewnienia ich długotrwałych efektów.

▼ B

Działanie to będzie obejmować „budowanie zdolności” — opracowywanie środków wspierających wymianę najlepszych rozwiązań, gromadzenie doświadczeń wśród zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym organów sektora publicznego, a także rozwijanie nowych umiejętności, na przykład poprzez szkolenia. Ostatnie z wymienionych działań może obejmować partnerską wymianę, szkolenia dla osób prowadzących szkolenia, a także na przykład tworzenie narzędzi ICT zapewniających informacje o organizacjach lub projektach finansowanych z programu.

Orientacyjnie przeznaczone zostanie na ten komponent około 10 % całkowitego budżetu programu.

II. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM

Program będzie się opierać na zasadzie wieloletnich partnerstw bazujących na uzgodnionych celach i na analizie osiągniętych wyników w celu zapewnienia wzajemnych korzyści zarówno społeczeństwu obywatelskiemu, jak i Unii.

Pierwszeństwo zostanie przyznane dotacjom na projekty — niezależnie od ich rozmiarów — mające duże oddziaływanie, w szczególności na te, które są bezpośrednio związane z politykami Unii i zachęcają do uczestnictwa w kształtowaniu unijnej agendy politycznej. W jak największym stopniu uwzględniona zostanie równowaga geograficzna.

Zarządzanie programem i większością działań może centralnie prowadzić agencja wykonawcza.

Wszystkie działania będą realizowane na zasadzie transnarodowej lub powinny mieć wymiar europejski. W ramach działań wspierana będzie mobilność obywateli i wymiana pomysłów w Unii.

Ważne będzie tworzenie sieci kontaktów i skupienie się na efekcie popularyzatorskim, w tym wykorzystanie najnowocześniejszych technologii informacyjno-komunikacyjnych i mediów społecznościowych, zwłaszcza w celu dotarcia do młodszego pokolenia; znajdzie to odzwierciedlenie zarówno w rodzajach działań, jak i w profilach uczestniczących w nich organizacji. Zdecydowanie propagowane będzie tworzenie interakcji i synergii między różnego rodzaju zainteresowanymi stronami uczestniczącymi w programie.

Z budżetu programu mogą być również pokrywane wydatki związane z działaniami przygotowawczymi i następczymi, z działaniami w zakresie monitorowania, audytu i oceny bezpośrednio niezbędnymi do zarządzania programem i do realizacji jego celów, w szczególności wydatki związane z analizami, spotkaniami, działaniami informacyjnymi i publikacyjnymi, wydatki związane z sieciami informatycznymi służącymi wymianie informacji, jak również wszelkie inne wydatki na pomoc administracyjną lub techniczną, o których Komisja może zdecydować do celów zarządzania programem.

Łączne wydatki administracyjne programu będą proporcjonalne do zadań przewidzianych w programie.

W stosowych przypadkach Komisja może również podejmować działania w zakresie informowania, publikacji i rozpowszechniania, zapewniając w ten sposób szeroką wiedzę o działaniach wspieranych z programu i ich znaczne oddziaływanie.

Przydzielony budżet może zostać również przeznaczony na instytucjonalne informowanie o priorytetach politycznych Unii.

Na zarządzanie programem przeznaczonych zostanie około 10 % całkowitego budżetu programu.

III. MONITOROWANIE

Cele szczegółowe określone w art. 2 stanowią opis wyników, do których ma prowadzić program. Postępy będą mierzone na podstawie wskaźników skuteczności, takich jak:

Cel szczegółowy 1: Uwrażliwianie na pamięć o przeszłości, wspólną historię i wspólne wartości Unii oraz cel Unii, czyli wspieranie pokoju, wartości Unii oraz dobrobytu jej narodów, poprzez stymulowanie debaty, refleksji i tworzenie sieci kontaktów.

Wskaźniki skuteczności:

- liczba bezpośrednio zaangażowanych uczestników,
- liczba osób mających pośrednio styczność z programem,
- liczba projektów,
- jakość składanych wniosków i stopień, w jakim wyniki projektów wybranych mogą być dalej spożytkowywane/przenoszone,
- odsetek nowych wnioskodawców.

Cel szczegółowy 2: Zachęcanie do demokratycznej i obywatelskiej aktywności na szczeblu Unii poprzez poszerzanie wiedzy obywateli o mechanizmie kształtowania polityk Unii i sprzyjanie możliwościom zaangażowania społecznego i międzykulturowego oraz wolontariatu na szczeblu Unii.

Wskaźniki skuteczności:

- liczba uczestników, którzy są bezpośrednio zaangażowani,
- liczba osób mających pośrednio styczność z programem,
- liczba uczestniczących organizacji,
- postrzeganie Unii i jej instytucji przez beneficjentów,
- jakość składanych wniosków,
- odsetek nowych wnioskodawców,
- liczba partnerstw transnarodowych z udziałem różnego rodzaju zainteresowanych stron,
- liczba sieci miast partnerskich,
- liczba i jakość inicjatyw politycznych podjętych w następstwie działań wspieranych z programu na szczeblu lokalnym lub europejskim,
- zasięg geograficzny działań:

▼B

- (i) porównanie odsetka projektów przedłożonych przez jedno państwo członkowskie występujące w charakterze partnera wiodącego z udziałem procentowym liczby ludności tego państwa w całkowitej liczbie ludności Unii,
- (ii) porównanie odsetka wybranych projektów przypadających na państwo członkowskie występujące w charakterze partnera wiodącego z udziałem procentowym liczby ludności tego państwa w całkowitej liczbie ludności Unii,
- (iii) porównanie odsetka projektów przedłożonych przez jedno państwo członkowskie występujące w charakterze partnera wiodącego lub współ-partnera z udziałem procentowym liczby ludności tego państwa w całkowitej liczbie ludności Unii,
- (iv) porównanie odsetka wybranych projektów przypadających na państwo członkowskie występujące w charakterze partnera wiodącego lub współ-partnera z udziałem procentowym liczby ludności tego państwa w całkowitej liczbie ludności Unii.

IV. KONTROLE I AUDYTY

W odniesieniu do projektów wybranych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem zostanie ustanowiony system audytu z zastosowaniem kontroli wrywkowej.

Przez okres pięciu lat od daty otrzymania płatności końcowej dotacji beneficjent otrzymujący dotację udostępnia Komisji wszelkie dokumenty potwierdzające wydatki. Beneficjent otrzymujący dotację zapewnia, aby w stosownych przypadkach udostępnione zostały Komisji dokumenty potwierdzające znajdujące się w posiadaniu partnerów lub członków.